

Oktober 2001

Zondag 7 oktober	Geen dienst.
Zondag 14 oktober	10.00 uur; Netty Hengeveld, thema: "Tam maken".
Zondag 21 oktober	10.00 uur. Ds A.M.J. Meijer en de leiding en de kinderen van de zondagsschool met een dienst voor 'jong en oud' met als thema: 'De Heer is mijn herder'. Tevens doopdienst. Wij hopen te mogen dopen: 'Lean', dochter van Jan en Agnes Burghardt en 'Luuk', zoon van Hans en Ivonne Kempers. Na afloop koffie in 'de Eendracht'
Vrijdag 26 oktober	16.30 uur. Weeksluiting in de Bettekamp door Ds A.M.J. Meijer
Zondag 28 oktober	10.00 uur Prof Dr Anne van der Meiden. Thema: "Gods woord in mijn eigen taal". Na afloop koffie in 'de Eendracht' en gelegenheid tot het kopen van boeken van Anne van der Meiden.
Zondag 4 november	Geen dienst.
Zondag 11 november	10.00 uur. Netty Hengeveld.
Zondag 18 november	10.00 uur. "Leven met herinneringen", bij Ps. 27:10.

67ste Jaargang   No. 490   Oktober 2001

"DE GODDELIJKE KOMEDIE" VAN DANTE ALIGHIERI

Dit is een kolossaal meesterwerk uit het begin van de West-Europese beschaving. Het werk behoort onbetwist tot de hoogtepunten uit de wereldliteratuur. De grote Argentijnse schrijver Borges heeft het genoemd: "Het beste boek dat ooit geschreven werd." Er zijn in de loop van de zeven eeuwen na de verschijning immens veel toelichtingen en commentaren over verschenen; de Dante bibliotheek moet vrijwel onoverzienbaar zijn. Het is een boek vol diepzinnige gedachten en visioenen van een man die op zoek is naar Beatrice, waarschijnlijk zijn vroeg overleden geliefde. Dante (1265-1321) zelf is de hoofdpersoon en hij maakt bij leven, op zijn vijfendertigste, deze tocht. In honderd verzen

beschrijft hij zijn reis door 'gene zijde' die hem voert door de hel, over de Louteringsberg en door de negen hemelen. De klassieke Romeinse dichter Vergilius is, op verzoek van zijn hemelse Beatrice, hem tot leidsman in de onderwereld, waarin zij steeds dieper doordringen. Ook de mysticus Bernhard van Clervaux is tijdelijk zijn reisgezel. Onderweg spreken zij voortdurend met verschillende soorten vervloekten. "Vertel mij wat u hebt misdaan?"

vraagt Dante en hij stelt zijn gesprekspartners in het vooruitzicht dat zij als zij zullen spreken zullen voorkomen in zijn grote gedicht. De hel laat een bonte stoet personages in fantastisch gruwelijke omstandigheden zien: mensen in vlammen, in stinkende teerpoelen of als bloedende bomen en meer van dergelijke bizarre omstandigheden; Jeroen Bosch is er niets bij. Dante suggereert deernis, maar er zit in veel gevallen ook nogal wat leedvermaak bij, want de 'Komedie' vertegenwoordigt ook een afrekening met figuren die hem in zijn politieke loopbaan

Eendracht - oktober 2001

NAMEN EN ADRESSEN / COLOFON

- Voor-ganger:** Ds A.M.J. Meijer, Doetinchemseweg 7, 7051 AA Varsseveld, (0315) 24 20 80, e-mail: meijerpaumen@zonnet.nl
- Secretariaat:** N.P.B. Varsseveld, Mw. W.M. Nijhof - Groen, Terborgseweg 19 7065 AA Sinderen (0315) 24 12 06
- Beheer kerk en verenigings-zalen:** B.H. Kraan, Zelhemseweg 61, 7055 AA Heelweg (0315) 24 18 85
- Verenigings-zaal:** "de Eendracht" Beatrixstraat 1a, (0315) 24 45 37
- Admini-strateur:** Hr. G.J. Hengeveld, Ds. Thomsonstraat 4, 7051 BN Varsseveld, (0315) 24 21 36, e-mail: g.jhengeveld@freeler.nl
- Gironummer** N.P.B. Varsseveld 846569
- Bank-rekeningen:** Postbank 846569, Rabobank Varsseveld 36.48.54.553, ABN Amro 46.51.59.265. Allen staan t.n.v. Vrijz. Geloofsgemeenschap, afdeling Varsseveld
- Internet:** www.xs4all.nl/~npb
- E-mail-adres:** npb@xs4all.nl
- Vrouwencclubs:** Voor I: Mw. D. Vriezen-Heusinkveld, Giezenveld 10, (0315) 24 14 75. Voor II: Mw. A. Wisselink-Jansen, Harterinkdijk 13, (0315) 61 73 82
- Verzorging "Eendracht":** Rinus Luijmes, Boesvelderdijk 27, 7054 BE Westendorp, (0315) 29 85 59 (na 18.00 uur), e-mail: digirini@xs4all.nl
- Verzendklaar maken:** Mw. B. Chevalking-Wennink, Neijlandstraat 14, 7054 CN, Westendorp, (0315) 29 82 23, Mw. W.E. Teerink-Radstake; Hr. G.H. Schepers
- Kopij adressen en redactie:** Rinus Luijmes, e-mail: eendracht.npb@xs4all.nl, Ds A.M.J. Meijer (zie boven), Mw. A. Gussinklo-Siebers, Landstraat 34, 7135 KH, Harreveld, (0315) 24 14 40, fax: (0315) 24 26 43
- Leiding** Erna Wolsink-Semmelink, (0315) 29 87 18 en
- zondagsschool:** Gwen Spaa, (0315) 242918
- NPB-Koor secretariaat:** Mw. J.G. Boezel-van Dam, (0315) 24 18 90
- Organist:** Hr. G.W. Gussinklo, Polstraat 10a, 7121 DH, Aalten, (0543) 47 17 04.
- Autodienst:** vacant.
- Cassette-dienst:** Hr. G. Hobelman, (0315) 29 83 55

Eendracht - oktober 2001

Mocht u er in geïnteresseerd zijn, maak dan f 5,- over op postgiro 2383666. Met vermelding "porto De Vlam", t.n.v. van Dijk, Holterweg 97, Doetinchem.

AMNESTY INTERNATIONAL

In oktober kan er geschreven worden voor de volgende personen. Als eerste voor vijftien gewetensgevangenen uit Egypte die geen eerlijk proces kregen. Als tweede voor een vrouw uit Congo die zonder aanklacht al twee jaar gevangen zit. Als derde voor vergeten vluchtelingen in Saoedi-Arabië die al tien jaar in een kamp zitten. In de bibliotheek ligt een voorbeeld van een bliksemactie. Deze keer is het voor een brigade-generaal uit Mexico. u kunt dit voorbeeld meenemen en thuis schrijven. Als u mee wilt schrijven voor al deze mensen kunt u bellen naar de v o l g e n d e nummers: 617393 of 243077. U krijgt dan de brieven thuisbezorgd en betaalt de alleen de onkosten.

hebben dwars gezeten. (hij moest, zoals zoveel mensen met te heldere kijk op dingen, in ballingschap). Naast mensen uit zijn eigen tijd ontmoet hij ook mensen uit het verleden en figuren uit de Bijbel en de mythologie. De hel is het meest lichamelijke deel van het verhaal, het meest middeleeuwse ook. De ontmoeting met Lucifer in het holst van de nacht is adembenemend. Daarna voert de tocht over de Louteringsberg, waar Virgilius op een gegeven moment afscheid neemt en Dante op eigen kracht het Paradijs en zijn Beatrice vindt, die hem door de negen hemelen geleiden zal. Beatrice, zijn muze, heeft hem deze weg doen afleggen. Een louteringsproces zonder weerga met als eindbestemming de aanblik van het goddelijk licht in de tiende hemel. 'De goddelijke komedie' is een boek om verslaafd aan te raken. Je raakt er nooit in uitgelezen. Het is echter wel zo, dat wanneer men over een redelijke hoeveelheid achtergrondinformatie beschikt, dit het lezen nog aanmerkelijk boeiender maakt. Kennis over het leven in de middeleeuwen en de staatkundige en menselijke verhoudingen in het toenmalige Toscane zijn onontbeerlijk. Wij prijzen ons gelukkig dat wij mevrouw Ds E.W.H. Laman Trip-Kleinstarink, die zich enige jaren grondig in dit meesterwerk heeft verdiept, bereid hebben gevonden haar kennis en inzichten hierover aan ons door te willen geven. 'De goddelijke komedie' heeft door de eeuwen heen beeldende kunstenaars en musici geïnspireerd tot de prachtigste kunstwerken. Haar lezingen zullen dan ook gelardeerd zijn met diabeelden van deze kunst en CD-opnamen van de betreffende muziek. Ook aan Dante's geboortestreek, het prachtige Toscane, zal zij aandacht besteden. Op woensdag 10 oktober zal Ds E.W.H. Laman Trip-Kleinstarink over de Goddelijke Komedie een inleidende lezing verzorgen, die gevolgd zal worden door tenminste 6 lezingen in de vorm van een soort cursus. Nadere bijzonderheden hierover treft u elders aan in dit blad onder het hoofdstuk 'Lezingen herfst/winter 2001/2002'. De eerste lezing zal gehouden worden op 10 oktober, aanvang 20.00 uur in de grote zaal van de 'Eendracht' Beatrixstraat 1a Eendracht - oktober 2001

Varsseveld. De toegangsprijs bedraagt inclusief koffie/thee f 10,--. Ook indien men niet van plan is de vervolglezingen bij te wonen is deze inleidende lezing de moeite waard om enig inzicht te krijgen op dit bijzondere werk.

Naschrift voor de deelnemers aan de cursus:

Alhoewel er vele goed bruikbare vertalingen zijn, zal Ds E.W.H. Laman Trip-Kleinstarink uitgaan van die van Dr Frans van Dooren, ISBN 90 2631541-4. (Ambo/Olympus)

TWEETALIGHEID

Ik begin met een vreemde vraag: spreekt God dialect of algemeen beschaafd ?

Ik vertelt eerst waarom ik die vraag zo stel. De krant meldt ons dat kinderen die dialect spreken als dommer, minder beschaafd en minder beleefd worden beschouwd dan kinderen die ABN spreken.

De onderzoeker Van Reydt promoveerde onlangs in Nijmegen op een proefschrift over die materie. Hij onderzocht de beoordeling en onderwijskundige begeleiding van leerlingen met een dialect. Hij legde vijf op de band opgenomen teksten voor aan 38 onderwijskundigen in Emmen. De eerste tekst en de laatste werden gelezen door hetzelfde meisje, maar de eerste tekst deed ze in het Drents. Volgens de beoordeelaars was dat eerste meisje duidelijk minder intelligent dan het meisje van de vijfde tekst. En dan te bedenken dat docenten, volgens Van Reydt, altijd stijf en strak volhouden dat er geen sprake is van vooroordelen bij onderwijskrachten als kinderen dialect spreken. Het enige waarop dialectspreekende kinderen wel hoger scoren is het gevoel voor humor. Dialect werkt op de lachspieren van niet-dialectsprekers. Conclusie: heel hard roepen dat de tolerantie ten opzichte van het dialect spreken toeneemt en dan zo geconfronteerd worden met harde onderzoeksresultaten, dat lijkt me frustrerend. Tweetalig

Afd. Zelhem: Piersonstraat 4, afd. Aalten Prinsenstraat 27, afd. Dinxperlo Wilhelminastraat 13.

Op de tafel bij de ingang van de kerk, bij het secretariaat en bij de voorganger is thans gratis een gidsje verkrijgbaar waar alle activiteiten van de omliggende afdelingen in staan vermeld

ACTIVITEITEN VAN DE HERVORMDE / GEREFORMEERDE FEDERATIE

Symbolisch bloemschikken: betekenis van bloemstukken op hoogtijdagen, 23 oktober in de Keurhorst, contactpersoon: Wim Bruggink (0315) 61 76 65.

Bijbelkring over het evangelie van Johannes, 31 oktober in de Keurhorst, contactpersoon: Gerry Raterink (0315) 24 27 04.

Voor iedereen die van zingen houdt: een gelegenheidskoor, start in oktober, plaats in overleg, contactpersoon: Leni Wiggers (0315) 24 38 26.

KERKKOOR N.P.B.

Namens het bestuur van bovengenoemd koor, wil ik u mededelen dat de repetities weer aanvangen op donderdag 25 oktober a.s. in de Eendracht. Wij hebben weer enkele mooie zangnummers uitgezocht voor het optreden met Kerstmis en hopen dat u daarvan zult genieten.

Mocht u geïnteresseerd zijn om eens mee te zingen, kom dan gerust eens kijken en luisteren. Het verplicht u tot niets, en wij als koor zouden dat zeer waarderen. Contactadres: Joke Boezel-van Dam, Burg Bootstraat 5 Varsseveld, tel. 241890

SPIRITUELE EN KUNSTZINNIGE ONTWIKKELING

Van het centrum voor Spirituele en Kunstzinnige Ontwikkeling "De Vlam" hebben wij weer het jaarprogramma ontvangen.

“pannenkoek” naar keuze met een drankje erbij. Zeer voldaan werd de thuisreis aanvaard als afsluiting van een leerzame en gezellige middag. Een dankwoord aan Janny is hier zeker op zijn

plaats voor haar voorbereidend, organiserend en begeleidend werk. Iedere aanwezige was daarvan overtuigd.

GEMEENTEAVOND

op woensdag 7 november a.s. met “De Barkelvrouwluu” uit Eibergen.

We laten de Barkelvrouwluu even aan het woord: “Wi-j zingt liedjes, doot sketsjes en laest korte gedichjes veur. Allemoale in ut plat. Ok make wi’j zo tussendeur nog un stuksken meziek en köj metzingen of dansen. Liekt ut owlou wat veur nen gezelligen oavond, zörg dan da’j op den zeuvenden november um acht uur ‘s aovends in d’n Eendracht bunt... Töt dan!”.

ADRESSEN AANGRENZENDE NPB AFDELINGEN

opgevoed worden betekent, althans zo beleefde ik het, dat je in twee werelden leeft; de wereld van de ‘modersproake’, van het gezin, de vriendjes op straat en de familie en de wereld van het gezag; de school, de kerk en de burgemeester. Het Hollands werd ons voorgehouden als de officiële taal die je erg goed moest leren om verder te komen in de wereld. Nog in de jaren vijftig, vertelde mij onlangs een vrij jonge winkelbediende, kregen we met een liniaaltje een mep over de vingers als we in school dialect spraken. Ik zou best eens van de oudere tweetaligen onder U willen horen of ze het ook zo beleefd hebben. Hoe dan ook: een interessant onderzoek, dat wat mij betreft vooral aantoont dat er nog altijd vooroordelen bestaan, ook al beweren we van niet.

Een dialect, het woord zegt het al, is een dialoog-taal.

De vertrouwelijke omgangstaal, van hart tot hart, vaak indirect, uitgesproken met intieme intonaties. De taal waar je je hart in uitstort, waarin je droomt en als je ouder wordt ga je er weer in praten. Spreekt God dialect? Als je bedoelt, dat hij het hart kan aanspreken in de eigen taal, dan is dat zo. Ik geloof niet in een God die alleen de plechtige Hollandse volkszinnen van de Statenvertaling kan spreken. Hij spreekt tot elk die voor Hem leeft, zegt de psalm. Nog een vraag: staat het begrip dialect in de bijbel? Zeker, verschillende keren.

In het boek Handelingen zelfs zeven keer. Daar staat dat de discipelen spraken in talen, maar “iedereen hoorde het in zijn eigen dialect.” Daar wordt letterlijk het woord dialect gebruikt; de streektaal, de eigen taal.

De laatste jaren, bezig met de vertaling van de bijbel in het Twents en bij Twentse diensten, voel ik heel duidelijk de verrijking die een mens heeft van een tweede taal. De extra dimensie die het geeft, als je de levenstaal gebruikt naast de leertaal.

Ik heb nooit geweten dat God dialect kon spreken, zei eens een

dame na een Twentse dienst. Precies, het geloof is uit het gehoor, uit overgedragen woorden.

Als je het in je moedertaal hoort wordt het minder deftig, minder verheven en vreemd.

Het wordt eigen, het daalt af naar het niveau van je hart.

Prof. Dr Ds Anne van der Meiden.

Naschrift: De oprichtingsdatum van onze afdeling is 31 oktober 1873. Inmiddels is het traditie dat wij op de laatste zondag van oktober iemand van formaat uitnodigen om in onze kerkdienst voor te gaan. Dit jaar mogen wij de bekende predikant, communicatiedeskundige, en bijbelvertaler Anne van der Meiden in Varsseveld begroeten. De gehele dienst zal in het Twents en Achterhoeks zijn.

FICTIE EN WERKELIJKHEID

De stad New York is vele malen het strijdtoneel geweest van rampenfilms uit de Hollywood fabriek. Vele scenaristen hebben zich decennia lang uitgeleefd in hun morbide fantasieën: ruimtewezens, apen, terroristen: allen legden ze “The City that never sleeps” het vuur aan de schenen. Maar gelukkig was er altijd een held, Rambo, of James Bond, die, dikwijls zelfs begeleid door de zoete tonen van “God bless America”, het puin ruimde, zodat iedereen weer met een gerust gemoed kon slapen. Een vorm van entertainment die zo ver van de werkelijkheid was verwijderd, dat het gulzig en met een grote beker popcorn genuttigd kon worden.

Toch is de naakte werkelijkheid pregnanter dan alle fictie bij elkaar.

In geen enkele film werd een passagiersvliegtuig gekaapt om vervolgens als een kamikazebom te pletter te vliegen tegen een wolkenkrabber. Laat staan dat zoiets zou plaatsvinden in een simultaan geplande actie van vier vliegtuigen tegelijkertijd. Daar

verkenning van de omgeving werd het duidelijk dat fantasie, oude ambachten, kunst, nostalgie en commercie een duidelijke samenhang vertoonden. Het slotakkoord vond plaats in de “Commanderije” waar iedereen zich te goed deed aan een

LEZINGEN HERFST/WINTER 2001/2002

Tenzij anders aangegeven vinden deze lezingen plaats in zaal "de Eendracht", Beatrixstraat 1a - aanvang 20.00 uur.

De toegangsprijs is f 10.00 inclusief twee maal koffie/thee.

Woensdag 10 oktober Inleidende lezing over het beroemde werk van Dante Alighieri “De Goddelijke Komedie“, door Mw Ds E. Laman Trip-Klein Starink.

In vervolg op deze lezing zullen er nog zes lezingen over ditzelfde zeer bijzondere boek volgen in de vorm van een soort cursus. Deze zullen plaatsvinden op de woensdagen: 14 november, 12 december, 16 jan. 2002, 20 feb. 2002, 20 mrt. 2002, en 17 april 2002. In onderling overleg met de deelnemers zal nog worden beslist of er in mei nog een zevende cursusavond aan deze reeks zal worden toegevoegd. Deze lezingen zullen aanvangen om 19.30 uur en afhankelijk van het aantal deelnemers plaatsvinden in de grote zaal, de kleine zaal of de kerk. Indien men zich inschrijft voor de 6 vervolglezingen is dit f 75,-, bij de eerste cursusavond te voldoen. Wil men zich niet vastleggen en toch één of meerdere van deze avonden bezoeken dan bedraagt de entree f 12,50. In beide gevallen ook inclusief koffie of thee. Het aantal deelnemers is vanwege de beschikbare ruimte beperkt, daarom kunt u zich voor deze cursus nu reeds opgeven bij de voorganger Ds A.M.J. Meijer; zie colofon.

Zondag 28 oktober 10.00 uur in onze kerk, Dienst ter viering van het 128-jarig bestaan van de plaatselijke afdeling van onze geloofsgemeenschap waarin voor zal gaan Prof. Dr. Ds. Anne van der Meiden. Deze dienst zal worden gehouden in het Twents, terwijl de liederen in het Achterhoeks zullen worden gezongen. Thema: “In Gods woord mijn eigen taal!”

Donderdag 24 jan. 2002 Thema: “Medische ethiek; vraagstukken over leven en sterven vanuit een spirituele benadering“, door Dr Andreas Kuppen.

Woensdag 13 feb. 2002 Thema: “Nieuwe-tijds kinderen“, door Mw Willemien ten Bulte.

Woensdag 13 mrt. 2002 Voordracht met als thema: “Pontius Pilatus, beul of heilige ?”, door de heer A. Kusters.

Winston Churchill. bij die gelegenheid is er een rood vlakje met daarin in het geel het bekende V-teken boven in de kerk geplaatst. Gedurende de oorlogsjaren 1940-1945 zijn de klokken blijven hangen, maar op 15 april 1945 kwamen ze naar beneden. Jan Wolkers heeft van één van de klokken een monument gemaakt. De predikanten die in diensten in deze kerk zijn voorgegaan worden op passende wijze aan de wanden vermeld, terwijl in een “achterkamertje” de namen en het “dienstrooster” met instructies voor de kerkenraadsleden en de koster zijn te lezen. Al met al was het bezoek aan de Grote- of Martinikerk een interessante en leerzame belevenis.

Vervolgens ging het naar de mosterdfabriek met bijbehorend mosterdmuseum, maar eerst werd in de “mosterdhoeve” koffie met gebak genuttigd waarbij nog werd nagekeuveld over het kerkbezoek. De mosterdfabriek is in feite een werkend museum. Alle in het verleden gebruikte voorwerpen zijn ook nog aanwezig. Mosterd is een oud product en vrij eenvoudig te bereiden. De hoofdingrediënten zijn azijn en mosterdzaad. Er wordt gebruik gemaakt van twee soorten mosterdzaad, namelijk bruine en gele. Afhankelijk van de soort en kleur mosterd welke men wil maken worden het bruine en gele mosterdzaad in verschillende verhoudingen gebruikt. Het mosterdzaad wordt geweekt in azijn, dan wordt het gemalen, vervolgens laat men dat product “rusten” en daarna nog een keer gemalen. Ter plekke werden de gehanteerde handelingen gedemonstreerd. De mosterd is dan klaar en wordt dan verpakt in diverse soorten en grootte van verpakkingen. Mosterd komt voor in veel recepten. Daarnaast is azijn ook een artikel waar veel aandacht aan wordt besteed. Naast het “mosterdmuseum” was de galerie van Marie-Huberte Paumen. Hier werd gedemonstreerd en tentoongesteld hoe uit verschillende “onderdelen” via specifiek “laswerk” allerlei kunststukjes en kunststukken werden gefabriceerd. Het was een samenhang van fantasie, deskundigheid, vakwerk en gebruikte materialen welke tot een schitterend effect en resultaat sorteerden. Bij een nadere

was zelfs Tom Clancy nog niet op gekomen...

Ruim zestig jaar geleden werd Pearl Harbour overvallen door de Japanners. Een vergelijkbare laffe sluipmoord, alleen had deze dader toen een duidelijk gezicht: “Tora, Tora, Tora”. Het resultaat was een strenge maar ogenschijnlijk rechtvaardige oorlog, waarin alle nationalistische woede gekoeld kon worden en die werd beslecht door een baas boven baas middel: de atoombom.

Amerika schudt op haar grondvesten. Het lijkt alsof de geroemde CIA heeft zitten slapen en daardoor heeft kunnen toelaten dat terroristen vrij baan hadden om niet alleen het hart van de New Yorkse skyline op te blazen, maar zelfs een deel van het Pentagon en bijna het Witte Huis. Of is het bewijs geleverd dat niets ter wereld meer veilig is, ondanks de grootschalige intelligence?

De ramp vond plaats in de achtertuin van CNN. Voor de ogen van de gehele wereld. De déconfiture van wat ooit beschaving was, is vanuit talloze hoeken geregistreerd en duizenden keren herhaald. Elders in de wereld, in het Oosten, daar waar de zon onder gaat, staan de mensen te juichen op straat. Diepe haat en frustratie bokst op tegen het peilloze verdriet. Het geeft aan dat er in de wereld een onoverbrugbare verdeeldheid heerst. Verstand kan niet meer zegevieren. De democratische overredingskracht van de vergadertafels van de Verenigde Naties is een totale illusie.

Er zijn wereldoorlogen begonnen waarbij de werkelijke vonk in het kruitvat totaal in het niet valt bij hetgeen nu in Amerika plaatsvond. Natuurlijk worden nu de legers gemobiliseerd en is de roep om “Star Wars” sterker dan ooit tevoren. Maar volstaat het om met veel tromgeroffel een paar bergen in Afghanistan van de aardbodem te laten verdwijnen? Is daarmee het kwaad uitgeroeid? Het lijkt er veel meer op dat het wegvagen van het World Trade Center een vingeroefening is voor het nog grotere werk. Het volgende kamikaze-vliegtuig zou zich misschien wel in een kerncentrale kunnen boren. Lieden die rampen van een dergelijk kaliber op hun geweten durven te hebben, deinzen nergens meer

voor terug.

De wraakgevoelens, die voortkomen uit een basaal menselijk instinct, uiten zich tegen een onzichtbare vijand. Het zal president Bush moeite kosten om dat te kanaliseren. En als het gezicht van de te straffen vijand te lang onduidelijk blijft, zal hij er ongetwijfeld een moeten gaan bedenken.

Uiteindelijk gaat het om het uitroeien van hardnekkige pissebedden. De tegels moeten worden gelicht. Tegen elke prijs. Dat is de democratie aan zichzelf verplicht.

Hans Pos.

Naschrift: Dit artikel is al eerder verschenen in het vakblad van de Nederlandse Juristen. De heer Pos is een familielid van een van onze leden.

ZIEKEN EN HERSTELLENDEN

In het Slingelandziekenhuis te Doetinchem waren de afgelopen maand opgenomen, maar zijn thans weer thuis: Mw C. Wisselink-Goedhart; Mw M. Oosterhof-Heida (voor verder herstel verblijft zij tijdelijk in een T.O.P.-kamer van de Zonnekamp) en Hr G.J. Weikamp die in St. Antonia verblijft voor verdere revalidatie. In het Beatrixziekenhuis te Winterswijk was opgenomen, maar is thans weer thuis: Mw C.J. van Mourik-van Schuppen. In het Willibrordus Spital te Emmerich was opgenomen maar is inmiddels ook weer thuis Hr F.W. Te Mebel.

Voorts verblijven in St. Antonia in Terborg: Hr H.A. Duitshof en Mw B.A. Duitshof-Jolink. Zij stellen een bezoekje van vrienden ten zeerste op prijs.

De namen worden alleen vermeld indien de opgenomen leden daar geen bezwaar tegen hebben.

VERANTWOORDING GIFTEN

Deze maand mocht ik en een van de dames van de bezoekgroep de

“levensloop” van deze kerk en de bijzonderheden welke er in de kerk te zien waren en wat de achtergrond daarvan was. Op de huidige plaats waar de kerk staat is men in 1235 begonnen te bouwen. In 1237 kreeg Doesburg stadsrechten en dat betekende ook dat er stedelijke verdedigingswerken werden aangelegd. Oorspronkelijk was het een R.K. kerk, waarbij het recht om een pastoor te benoemen in handen was van de “Ridderlijke Duitse Orde”. Het wapen van de R.D.O. is nog te zien op de rugleuning van één van de trouwstoelen. In 1586 deed de reformatie zijn intrede en Doesburg. Toen werd het een N.H. kerk. Sinds 30-11-1989 wordt de kerk voor de wekelijkse erediensten van de “Hervorm Gereformeerde Kerkgemeenschap” gebruikt. Daarnaast wordt de kerk ook gebruikt voor tentoonstellingen, radio- en televisieopnamen, concerten en andere manifestaties. De kerk is door vele rampen getroffen. In 1547 door een blikseminslag. In 1717 weer een blikseminslag met brand. In 1783 werd er Nederlands eerste bliksemafleider op de toren geplaatst en sindsdien heeft de Rode Haan de kerk met rust gelaten. In 1672 werd de toren door de Fransen in brand geschoten, terwijl op 15 april 1945 door de Duitsers de toren werd opgeblazen waarbij het westelijke deel van de kerk geheel werd verwoest en de rest zwaar beschadigd. Daarop vertrokken de Duitsers en op 16 april was Doesburg bevrijd. In de zomer van 1945 bezocht koningin Wilhelmina de ruïne van de kerk en sprak de historische woorden “dit monument zal in oude luister herrijzen”. De restauratie duurde vele jaren, maar in 1972 was het zover. Op 31 augustus 1972 werd de kerk, in aanwezigheid van H.K.H. prinses Beatrix, weer in gebruik genomen. Over de inventaris van de kerk is veel te vertellen. Het grote orgel is afkomstig uit de Gereformeerde Nieuwe Zuiderkerk te Rotterdam. De preekstoel dateert uit de 16e eeuw, terwijl de avondmaalstafel afkomstig is van een Engels kasteel. Vanuit de oude kerk zijn nog twee overgebleven ramen geplaatst. Tijdens de restauratie overleed op 24 januari 1965

Mevrouw Jansen zal ons er nog veel meer over vertellen en doet ons vast wel wat oefeningen voor. Tot ziens op 9 oktober.

Voor alle duidelijkheid: We noemen deze middagbijeenkomst de '60+ club' waaruit ten onrechte zou kunnen worden afgeleid dat men zich voor deze 'club' zou moeten aanmelden en daarna geacht wordt er steeds bij te zijn. Niets is echter minder waar. Iedereen is op deze gezellige middagen van harte welkom, er staat een kopje koffie voor u klaar en de entree is gratis! Ook op deze middag hopen wij weer velen van u te ontmoeten. Schroom niet, kom gewoon.

De commissie '60+ club'

BERICHTEN VAN DE VROUWENCLUBS

Vrouwenclub I komt bijeen op 15 en 29 oktober, 12 en 26 november, 10 december en 14 januari.

Het rooster voor Vrouwenclub II is als volgt:

Donderdag 13 sept.	Excursie fam. te Pas
Donderdag 27 sept.	Jaarvergadering
Donderdag 11 okt.	Voorleesavond
Donderdag 25 okt.	Lezing
Donderdag 8 nov.	Kerstattentie maken
Donderdag 22 nov.	Kerstattentie maken
Donderdag 6 dec.	Pakjes-avond
Donderdag 20 dec.	Kerstfeest
Donderdag 10 jan.	Nieuwjaarsvisite

DE START VAN HET NIEUWE SEIZOEN: 11 SEPT. 2001

Goed op de geplande tijd vertrokken 21 zestigplussers vanaf "De Eendracht" richting Doesburg. De "colonneleiding" hield alles goed in de gaten en zonder problemen werd gezamenlijk de parkeerplaats bij de Grote- of Martinikerk bereikt. Na binnenkomst was er eerst een korte bezichtigingsronde. Daarna werd er op een duidelijke manier tekst en uitleg gegeven over de

navolgende giften in ontvangst nemen: Mw N.N. f 25,-; Mw T-K f 25,- en van Mw H.L. R.-K f 25,-. Voor deze giften onze hartelijke en oprechte dank.

EEN TIP VOOR DE KOMENDE FEESTDAGEN

Ons jubileumboek 'Eendrachtig en vrij of de zinnige Varsseveldse paradox' is zowel regionaal als landelijk een groot succes. Een aantal leden hebben zelfs meerdere boeken aangeschaft als kado voor hun kinderen of familieleden die niet meer in Varsseveld woonachtig zijn. Mocht u nog een exemplaar willen hebben dan kunt u dit boek nog altijd afhalen bij de heer B. ten Brinke Kon Julianalaan 7, tel. (0315) 24 22 66.

UIT DE SCHOOL GEKLAPT

In de weken na Pasen is op alle scholen waar ik les geef dit jaar met vrijwel alle klassen een 'Seidermaaltijd' gehouden. Dit is de maaltijd die de Joden over de hele wereld al sinds de uittocht uit Egypte houden als herinnering aan de slavernij waaronder zij gebukt gingen en de bevrijding daaruit. Dit gezinsfeest, vol van rituelen, vormt voor iedere Jood het hoogtepunt van het jaar. In de 'Kandelaar', het tijdschrift van de Vrijzinnige zondagsscholen, stond hiervan een sterk verkorte versie. Het is een soort toneelstukje waarin de vader allerlei dingen vertelt en de kinderen vastgestelde vragen moeten stellen. Ondertussen worden er allerlei dingen gegeten en gedronken die een zinnebeeldige betekenis hebben. Ook dit wordt tijdens de samenspraak verklaard. Zo zijn er radijsjes als zinnebeeld van de bittere tijden in Egypte, wijn (in dit geval druivensap) als zinnebeeld hoe zoet de vrijheid smaakt, matzes als herinnering aan de barre tocht door de woestijn en eieren als teken van het nieuwe leven. Ik had daar een soort schuimpjes voor. Tijdens mijn inleiding vertelde ik de kinderen dat voor Joodse kinderen die Seidermaaltijd net zo belangrijk was als voor Hollandse kinderen het Sinterklaasfeest. Al een maand van tevoren verheugen de kinderen zich er op,

waarschijnlijk ook omdat ze aan het eind van de avond nog mooie cadeautjes krijgen. Na ook het 'uittocht verhaal' nog even uit hun herinnering te hebben teruggeroepen ging dan het toneelstukje van start. Een paar kinderen speelden voor zoon, dochter en moeder en ik had de rol van vader op mij genomen. Keurig verorberden ze op het juiste moment de uitgedeelde etenswaren en het druivensap. Alleen de radijsjes vielen niet bij iedereen in de smaak en vlogen zo nu en dan over de tafel. Met overgave werd verder alles tot het einde toe meegespeeld. Op de Weth. Berkhoffschool kreeg ik alleen na afloop van Jan Willem Teuben als commentaar: "En waar blijven nu de cadeautjes?"

DE DIENSTEN VAN OKTOBER

Op zondag 14 oktober zal in onze dienst voorgaan Netty Hengeveld, het thema luidt: "Tam maken" bij Exodus 3:1-15. Het betreft het prachtige verhaal van de brandende braamstruik waarin God zich aan Mozes openbaart en hem opdraagt zijn volk van het slavenjuk te bevrijden. In eerste instantie verzet Mozes zich tegen die opdracht. Hij had het toch goed daar in de woestijn en was daar veilig. Waarom zou hij zich in allerlei gevaarlijke avonturen storten?

Zondag 21 oktober is er een dienst voor 'Jong en oud' met als thema: 'De Heer is mijn Herder'. Deze dienst is geheel voorbereid door de leiding en kinderen van zondagsschool die ook uitgebreid hun medewerking aan deze dienst zullen verlenen. Zelf zal ik slechts enkele toelichtende woorden spreken en de dienst leiden. Tijdens deze dienst mogen wij dopen: "Lean", dochter van Jan en Agnes Burghardt en "Luuk", zoon van Hans en Ivonne Kempers.

DE DIENST VAN ZONDAG 28 OKTOBER

Rond deze dag is de 'verjaardag' van onze afdeling. We bestaan dan 128 jaar. Dit jaar komt Anne van der Meiden die de gehele dienst in het Twents zal leiden. De liederen die worden gezongen

zullen in het Achterhoeks zijn. Zie voor nadere bijzonderheden het tweede hoofdartikel.

Het betreft een gewone kerkdienst op het gebruikelijke tijdstip en uiteraard zonder toegangsprijs. Gezien de te verwachte belangstelling is het misschien wel raadzaam tijdig in de kerk aanwezig te zijn. Wij rekenen op uw komst.

TENSLOTTE,

Kunt u, indien u over internet beschikt, bij wijze van uitzondering, de overdenking die ik op zondag 23 september heb gehouden in de Grote- of Laurentiuskerk in het kader van de 'vredesweek' met als thema: 'Godsdienst, geweldig of gewelddadig?' op onze internet pagina's desgewenst nog eens nalezen (www.xs4all.nl/~npb).

Voorts deel ik u mee dat wij (mijn vrouw en ik) in de eerste week van november nog even weg zijn om krachten te verzamelen voor de drukke wintermaanden.

Met een hartelijke groet aan u allen, A.M.J. Meijer.

OVERIGE ACTIVITEITEN BINNEN DE AFDELING IN OKTOBER

60+ CLUB

Bijeenkomst zoals altijd op de tweede dinsdag van de maand. Deze maand is dat op dinsdag 9 oktober om half drie in de Eendracht. Mevrouw Joke Jansen-van Campen vertelt over ismakogie. Ismakogie is een houdingsleer en bewegingsritmiek voor ons dagelijks leven ontwikkeld door prof. Anne Seidel uit Wenen. Als gevolg van onze beschaving hebben wij grotendeels verleerd ons natuurlijk en optimaal te bewegen. Ismakogie kan ons helpen onze spieren, gewrichten enz. weer goed te gebruiken.